

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/15/2003

WYDARZENIA ROKU 2002 WAŻNE DLA POLSKI I ŚWIATA

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, STYCZEŃ 2003

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

- Wydarzeniem roku dla Polski było zakończenie negocjacji w sprawie warunków członkostwa Polski w Unii Europejskiej (60% wskazań). Kolejna wizyta w kraju Jana Pawła II okazała się istotna dla 18% Polaków. Dla 3% ankietowanych najważniejsze w minionym roku były wybory samorządowe, natomiast dla 2% - różne wydarzenia sportowe. Inne zdarzenia wymieniane jako ważne dla kraju to: rozstrzygnięcie przetargu na zakup samolotów wielozadaniowych dla wojska, a także praski szczyt NATO i decyzje co do dalszego poszerzenia tej organizacji.

- Czołówkę najważniejszych wydarzeń dla świata stanowią dwa problemy. Pierwszy z nich to sytuacja w Iraku: misja ONZ w tym kraju, przygotowania do wojny, lecz także fakt, iż wojna nie wybuchła - że konflikt, jak dotychczas, jest rozwiązywany drogą pokojową (12% wskazań). Druga grupa wydarzeń wymienianych przez respondentów to ataki terrorystyczne i walka z terroryzmem, rozumiane zarówno jako ogólny problem (11%), jak i zamachy w konkretnych miejscach. Stosunkowo często w wypowiedziach pojawiała się też integracja europejska - szczyt w Kopenhadze (8%), czasami (1%) wprowadzenie waluty euro.

Od dziesięciu lat pytamy respondentów, co uważają za najważniejsze wydarzenie minionego roku dla Polski i świata. Jest to pytanie otwarte, tzn. ankietowani nie korzystają z przygotowanej listy, lecz sami wymieniają wydarzenia, które następnie grupujemy w kategorii odpowiedzi.

NAJWAŻNIEJSZE WYDARZENIE DLA POLSKI

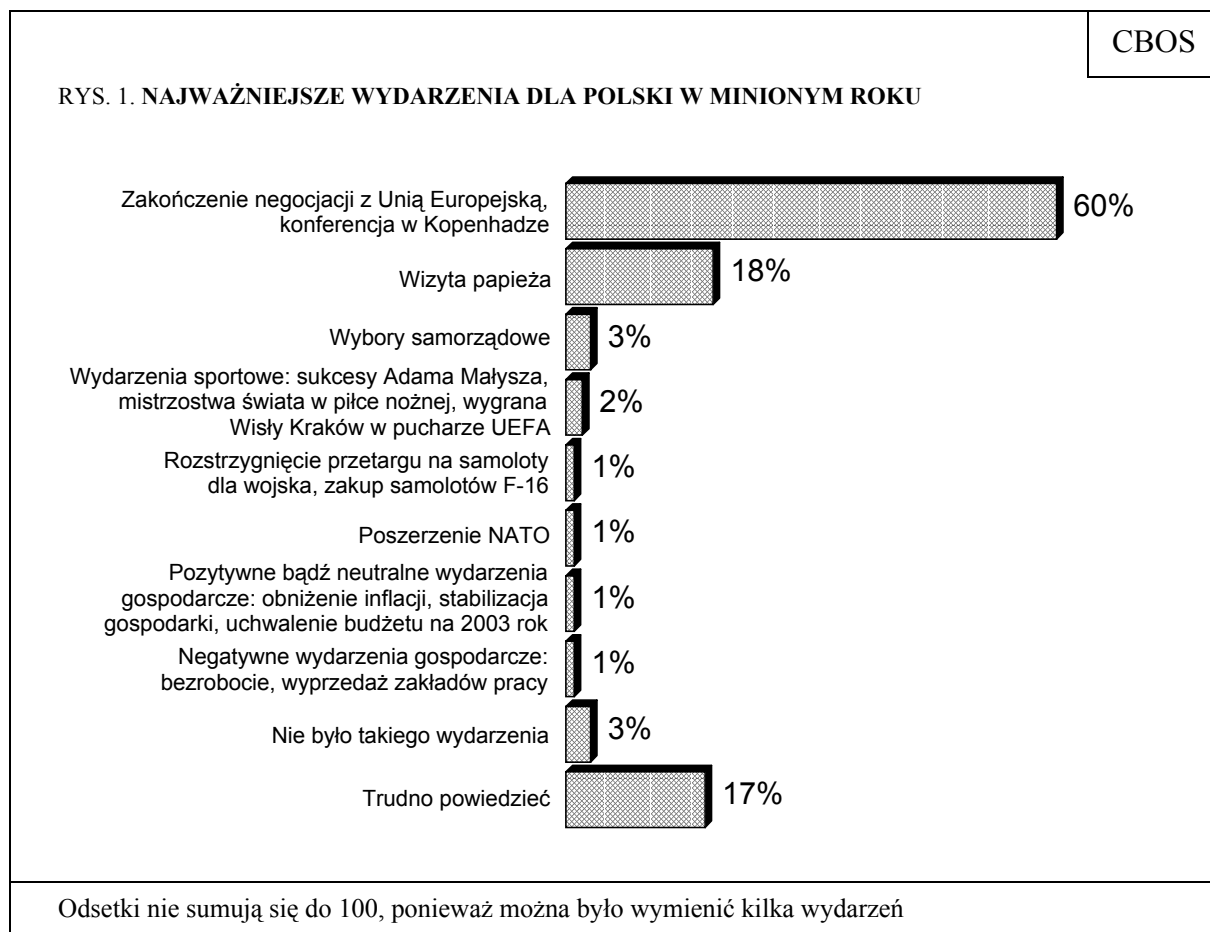
Wydarzeniem roku 2002 dla Polski okazało się zakończenie negocjacji dotyczących warunków członkostwa naszego kraju w Unii Europejskiej. Trzy piąte dorosłych Polaków¹ (60%) sądzi, że ustalenia podjęte na szczycie w Kopenhadze były najistotniejszym wydarzeniem dla Polski (bądź też jednym z najważniejszych). Kolejna wizyta w kraju papieża Jana Pawła II okazała się wydarzeniem roku dla 18% ankietowanych.

Inne zdarzenia były wymieniane zdecydowanie rzadziej. Dla 3% badanych najważniejsze w minionym roku były wybory samorządowe, natomiast dla 2% - różne wydarzenia sportowe, np. lepsze i gorsze występy Adama Małysza, udział reprezentacji Polski w mistrzostwach świata w piłce nożnej, mecze klubów (Wisły Kraków, Legii Warszawa) w pucharach piłkarskich.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (152) przeprowadzono w dniach od 3 do 6 stycznia 2003 roku na liczącej 1025 osób reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłych mieszkańców Polski.

Wśród pozostałych wydarzeń zwracano jeszcze uwagę na: rozstrzygnięcie przetargu na zakup samolotów wielozadaniowych dla wojska, a także szczyt NATO i decyzje co do dalszego poszerzenia tej organizacji. Pozytywne bądź neutralne wydarzenia gospodarcze (takie jak dalszy spadek inflacji czy uchwalenie budżetu) wymieniano równie często jak zdarzenia i procesy gospodarcze oceniane negatywnie.

Co piąty Polak nie wymienił żadnego wydarzenia: 17% badanych nie potrafiło się zdecydować, a 3% uznało, że w minionym roku nie wydarzyło się nic, co miałoby szczególne znaczenie dla Polski.

Zwolennicy przystąpienia naszego kraju do Unii Europejskiej zdecydowanie częściej niż pozostali (74% wskazań) uważają szczyt kopenhaski za najważniejsze dla Polski wydarzenie w 2002 roku. Warto zwrócić uwagę na zbieżność odpowiedzi przeciwników integracji i osób niemających wyrobionego zdania w tej sprawie.

Tabela 1

Najważniejsze wydarzenia dla Polski w minionym roku	Zwolennicy integracji z UE	Przeciwnicy integracji z UE	Osoby niemające zdania na temat integracji
	w procentach		
Zakończenie negocjacji z Unią Europejską	74	37	33
Wizyta papieża	15	23	25
Wybory samorządowe	4	3	3
Wydarzenia sportowe	2	4	3
Inne	5	5	8
Nie było takiego wydarzenia	2	8	4
Trudno powiedzieć	12	24	30

Odsetki nie sumują się do 100, ponieważ można było wymienić kilka wydarzeń

Dużą rolę w ocenie znaczenia szczytu w Kopenhadze ma wykształcenie badanych: im są lepiej wykształceni, tym częściej uważają zakończenie negocjacji za fakt o kluczowym znaczeniu. Respondenci najbardziej religijni (chodzący do kościoła kilka razy w tygodniu) częściej niż pozostali uważają wizytę papieża w Polsce za najważniejsze zdarzenie.

Miniony rok obfitował w ważne wydarzenia. Może o tym świadczyć stosunkowo niski (najniższy od 1995 roku) odsetek odpowiedzi „trudno powiedzieć”. Charakterystyczne dla tego roku jest też, że był zdominowany przez jedno z nich. W minionym dziesięcioleciu tylko trzy razy (w latach 1993, 1995 i 2000) zdarzyło się, żeby ponad połowa badanych wymieniła jedno najważniejsze zdarzenie. Jednak poprzednio za każdym razem, kiedy taka sytuacja miała miejsce, chodziło o wybory.

Tabela 2

Rok	Wydarzenia uznawane za najważniejsze dla Polski	Liczba wskazań	Nie było takiego wydarzenia	Trudno powiedzieć
		w procentach		
1992	Zmiana rządu (upadek gabinetu Jana Olszewskiego lub powołanie Hanny Suchockiej na stanowisko premiera)	11	14	48
	Traktat o stowarzyszeniu z EWG	5		
1993	Upadek rządu Hanny Suchockiej, rozwiązanie Sejmu i Senatu, przedterminowe wybory parlamentarne, powstanie rządu Waldemara Pawlaka	67	5	15
	Wyjście wojsk rosyjskich z Polski	2		
1994	Rozmowy w sprawie wstąpienia naszego kraju do NATO	7	18	54
	Rozmowy w sprawie integracji Polski z UE	3		
1995	Wybory prezydenckie	72	3	16
	Rozmowy w sprawie przystąpienia Polski do NATO i UE	2		
1996	Literacka Nagroda Nobla dla Wisławy Szymborskiej	10	16	40
	Rozmowy w sprawie wstąpienia Polski do NATO i UE	9		
1997	Wybory parlamentarne	40	5	19
	Powódź	15		
1998	Wybory samorządowe	20	9	43
	Reforma administracyjnego podziału kraju	10		
1999	Wizyta Jana Pawła II	30	8	27
	Przyjęcie Polski do NATO	23		
2000	Wybory prezydenckie	55	9	23
	Negocjacje akcesyjne z UE	2		
2001	Wybory do parlamentu	44	5	24
	Zmiana rządu	12		
2002	Zakończenie negocjacji z Unią Europejską	60	3	17
	Wizyta papieża	18		
Procenty nie sumują się do 100, ponieważ ankietowani mogli wymienić więcej niż jedno wydarzenie				

NAJWAŻNIEJSZE WYDARZENIE DLA ŚWIATA

W minionym roku dwa problemy zdominowały postrzeganie przez respondentów sytuacji międzynarodowej. Pierwszy z nich to sytuacja w Iraku: misja ONZ w tym kraju, przygotowania do wojny, lecz także fakt, iż wojna nie wybuchła - że, jak dotychczas, konflikt rozwiązywany jest drogą pokojową.

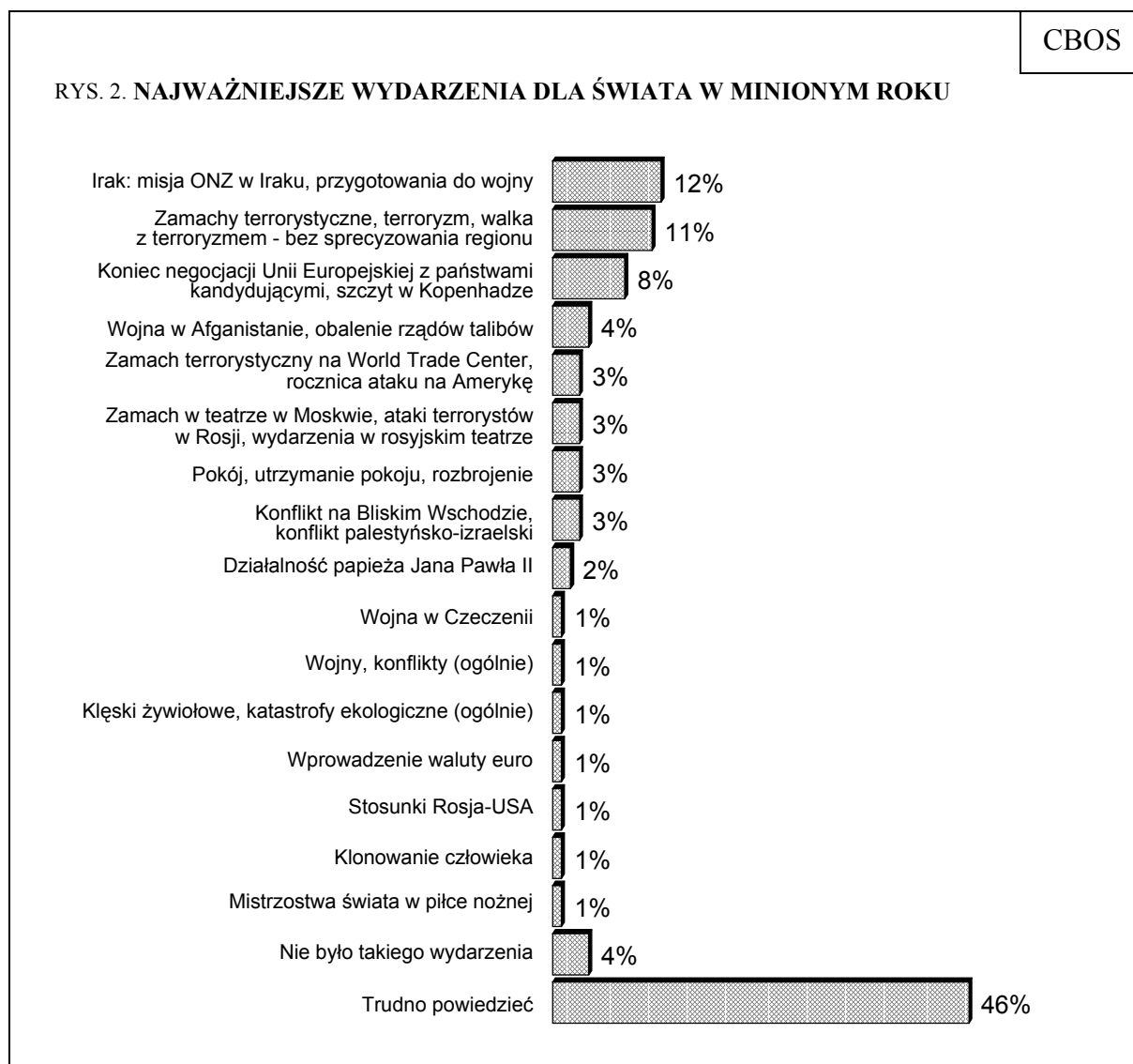
Druga grupa wydarzeń wymienianych przez respondentów to zamachy terrorystyczne i walka z terroryzmem. Najczęściej problem ten był wspomniany ogólnie, bez precyzowania regionu zdarzeń (11% wskazań). Znacznie mniej osób wymieniało akcję terrorystów w teatrze na Dubrowce w Moskwie (3%). Niektórzy respondenci sądzili, że atak na Stany Zjednoczone, w wyniku którego zniszczono wieżowce World Trade Center, miał miejsce w 2002 roku; inni wspominali o rocznicy ataku na Amerykę. Łącznie o zamachu terrorystycznym na USA mówiło 3% badanych. Prawie tyle samo ankietowanych (4%) wymieniło wojnę w Afganistanie lub obalenie rządów talibów.

Kolejna grupa wydarzeń stosunkowo często pojawiających się w wypowiedziach ma związek z integracją europejską. Relatywnie liczna grupa badanych (8%) wymieniła zakończenie negocjacji państw kandydujących do UE i szczyt w Kopenhadze jako jedno z najważniejszych wydarzeń dla świata. Co setny respondent (1%) uznał za ważne wprowadzenie waluty euro.

Spośród innych konkretnych wydarzeń stosunkowo często wspomniano o konflikcie palestyńsko-izraelskim (do tej grupy odpowiedzi zaliczyliśmy też wszystkie wzmianki o konflikcie na Bliskim Wschodzie). Niektórzy mówili o wojnie w Czeczenii, a także o próbach klonowania człowieka. Pojawiały się wypowiedzi uznające działalność papieża Jana Pawła II za najważniejsze wydarzenie dla świata.

Część respondentów zinterpretowała pytanie w ten sposób, że mówiła o zjawiskach, nie zaś wydarzeniach. Pokój, brak wojen wymieniło 3% badanych, natomiast wojny, konflikty zbrojne (ogólnie, bez podania miejsca) - 1%. Wspominano też ogólnie o klęskach żywiołowych bądź też katastrofach ekologicznych (1%).

Wydaje się, że wiedza Polaków o świecie nie jest zbyt duża - blisko połowa respondentów (46%) nie potrafiła wymienić wydarzenia najważniejszego dla świata.

★

★

★

Znaczenie roku 2002 dla kraju jest określone przez jedno wydarzenie: kopenhaski szczyt państw Unii Europejskiej i krajów kandydujących, na którym ostatecznie ustalono

warunki członkostwa w tej organizacji. Wagę końca negocjacji doceniają zwłaszcza osoby popierające przystąpienie Polski do UE. Sytuację na świecie ankietowani postrzegają natomiast przez pryzmat zamachów terrorystycznych i działań zmierzających do ich ograniczenia. Atak na Stany Zjednoczone, przeprowadzony 11 września 2001 roku, ciągle silnie oddziałuje na zbiorową wyobraźnię: wielu Polaków sądzi, że miał on miejsce w minionym roku.

Opracował
Michał WENZEL

A N E K S

Tabela 1. Które z wydarzeń minionego roku można, Pana(i) zdaniem, uznać za najważniejsze dla Polski?
 1 - Zakończenie negocjacji z Unią Europejską, konferencja w Kopenhadze; 2 - Wizyta papieża;
 3 - Wybory samorządowe; 4 - Wydarzenia sportowe: sukcesy Adama Małysza, mistrzostwa świata w piłce nożnej, wygrana Wisły Kraków w pucharze UEFA; 5 - Inne wydarzenia; 6 - Nie było takiego wydarzenia

	(%)							
	1	2	3	4	5	6	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	60	18	3	2	5	3	17	1024
Płeć								
Mężczyźni	64	18	2	3	8	3	14	489
Kobiety	55	18	4	2	3	4	21	534
Wiek								
18-24 lat	60	10	3	6	8	4	21	158
25-34	65	17	3	1	7	3	15	184
35-44	64	15	3	4	3	5	17	192
45-54	61	21	6	2	6	2	14	211
55-64	68	20	3	1	4	0	12	102
65 lat i więcej	42	25	2	0	4	6	26	177
Miejsce zamieszkania								
Wieś	49	22	3	4	4	2	23	375
Miasto do 20 tys.	65	10	5	1	8	5	15	127
20-100 tys.	60	19	2	2	2	2	17	208
101-500 tys.	67	15	6	2	6	3	15	191
501 tys. i więcej mieszk.	71	18	2	1	12	2	8	124
Wykształcenie								
Podstawowe	40	21	1	3	4	4	29	262
Zasadnicze zawodowe	57	17	4	3	5	3	19	306
Średnie	70	17	5	2	7	3	12	344
Wyższe	80	17	4	2	5	2	2	112
Grupa społ.-zaw. pracujący								
Kadra kier., inteligencja	83	15	9	1	3	1	4	64
Prac. umysł. niż. szczebla	69	9	6	1	6	5	15	94
Pracownicy fiz.- umysł.	69	20	3	0	6	0	15	93
Robotnicy wykwalifikowani	62	16	3	2	6	4	12	89
Robotnicy niewykwalifik.	60	25	1	1	3	3	14	47
Rolnicy	51	23	5	3	9	0	17	54
Pracujący na własny rach.	64	19	0	3	6	10	5	38
Bierni zawodowo								
Renciści	52	19	2	4	1	3	25	105
Emeryci	46	27	4	1	6	5	20	182
Uczniowie i studenci	62	17	2	4	15	1	16	74
Bezrobotni	59	10	4	5	3	3	24	143
Gospodynie domowe i inni	61	21	0	6	0	6	31	35
Pracuje w:								
inst. państw., publicznej	68	14	7	1	4	3	13	160
spółce właścicieli								
prywatnych i państwa	71	14	1	0	8	3	13	81
sekt. pryw. poza rolnict.	64	21	3	2	7	4	10	193
prywatnym gosp. rolnym	50	25	4	3	9	0	17	60
Dochody na jedną osobę								
Do 299 zł	54	13	1	8	2	3	25	132
300-399	43	27	4	0	8	2	27	99
400-599	61	23	4	2	6	4	12	187
600-800	60	19	4	1	5	7	14	158
Powyżej 800 zł	77	16	3	3	6	2	6	151
Ocena własnych war. mater.								
Źle	50	17	3	4	6	3	24	315
Średnie	62	20	3	2	6	3	16	464
Dobre	68	17	4	1	4	4	13	245
Udział w prakt. religijnych								
Kilka razy w tygodniu	54	32	11	0	5	3	8	53
Raz w tygodniu	57	18	3	3	5	3	21	543
1-2 razy w miesiącu	56	24	4	4	5	4	16	148
Kilka razy w roku	71	17	2	2	5	4	10	179
W ogóle nie uczestniczy	59	6	3	1	9	4	22	98
Poglądy polityczne								
Lewica	78	11	2	2	5	3	11	243
Centrum	61	15	5	1	7	3	18	273
Prawica	62	24	5	3	6	4	9	256
Trudno powiedzieć	38	22	3	3	4	4	32	251